

ONDERHOUDSCHECKS

PRAKTISCHE ADVIEZEN

KLEIN HERSTEL

INSPECTIERAPPORT 2021

**Klokkenstoel
Schoterweg bij 11 te Rotstergaast**

Objectgegevens

Object: Klokkenstoel
Schoterweg bij 11 te Rotstergaast
Gemeente: DE FRYSKE MARREN
Objectnummer: 0542.4044
Monumentnummer: 20851

Inspectieplan

Abonnee/Contactpersoon: St. tot Behoud van Rijksmonumenten (06) 53470211
De heer J. Belksma jellebelksma@me.com

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Het exterieur is goed bereikbaar voor inspecties en goed bereikbaar voor reparaties. De toegankelijkheid van het interieur is goed

Inspectiegegevens

Inspectie uitgevoerd door: P.D. van Vliet
Datum inspectie: 31 augustus 2021

Inleiding

Dit Inspectierapport is tot stand gekomen volgens de uniforme en onafhankelijke Inspectiemethode van de gezamenlijke provinciale Monumentenwachten. Het is bedoeld als leidraad voor het plegen van stelselmatig en periodiek onderhoud ter voorkoming van verval.

Deze inspectie heeft betrekking op de staat van onderhoud en de gebreken aan die delen van het object, die zichtbaar en op redelijke wijze veilig bereikbaar zijn. Niet-zichtbare delen c.q. verborgen gebreken zijn niet gecontroleerd. Er is geen diepgaand bouwkundig onderzoek uitgevoerd en ook geen asbestinventarisatie. Eventueel aangegeven hoeveelheden zijn een globale inschatting, hieraan kunnen geen rechten worden ontleend.

Algemeen

De staat van het casco is matig en de onderhoudsstaat is redelijk. De vermelde kwalificatie van het casco en het onderhoud betreft de klokkenstoel. Het casco van het baarhuisje is redelijk, ook de onderhoudsstaat van het baarhuisje is redelijk.

Uitgevoerde werkzaamheden door Monumentenwacht

- Een verwaaide dakpan is goed gelegd.

Verbruikte materialen

- Geen.

Prioriteitenlijst

De belangrijkste aanbevolen werkzaamheden zijn hieronder samengevat, op volgorde van prioriteit. Daarna volgt op de volgende pagina een uitgebreide checklist, waarin alle onderdelen van het object zijn benoemd en gekwalificeerd, zo nodig voorzien van een toelichting met eventueel een hersteladvies.

Op onze website www.monumentenwachtfryslan.nl kunt u handige informatie vinden, zoals onderhoudswijzers en duurzaamheidstips.

Voorafgaand aan de uitvoering van werkzaamheden adviseren wij u om bij de gemeente te informeren of hiervoor een vergunnings- of meldingsplicht geldt.

Onderdelen	Rubriek	Technische staat	Termijn
<i>Klokkenstoel</i>			
○ Vervangen door houtrot aangetast houtwerk.	1.8	matig/slecht	1-3 jaar
○ Herstel windvaan.	2.8	n.v.t.	bij gelegenheid
<i>Baarhokje</i>			
○ Herstellen metselwerk, voegwerk, ankers.	1.2.1/3.0	matig/slecht	1-3 jaar
○ Herstel venster.	1.4.2	n.v.t.	1-3 jaar
○ Behandelen hekwerk.	4.4	n.v.t.	3 jaar
○ Uitvoeren schilderwerk.	1.7.2/4.4	n.v.t.	3 jaar
○ Bestrijden houtworm. Verdekken dakvlakken.	2.2.2	Redelijk	6 jaar
○ Hokje rondom vrij maken/ -houden. Terrein.	1.2.1/4.3	n.v.t.	regelmatig

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Klokkenstoel
1. GEVELS			
1.1 Funderingen			
Algemeen			
- beton klippen	G		
- stroppen/ ankers	R	Licht roestig.	
- schilderwerk klippen	R	Schrale afwerking/ kaal, groen door algen.	
1.8 Diversen			
Constructie			
- algemeen / constructief	M	In het oude hout is er bij scheuren en verbindingen houtrot aanwezig. Verbindingen staan open. Door deze gebreken kan water gemakkelijk in het hout dringen en houtrot/ zwam veroorzaken.	○ Vervangen aangetast houtwerk.
- oude staanders	S	In de oude staanders zijn er bij verbindingen en scheuren houtrot aantastingen aanwezig. Ook enkele ondereinden zijn aangetast door houtrot. Met name de hogere delen van de staanders (o.a. west, noordwest en zuidoost) zijn fors gerot. De westelijke is ook bij de lagere ligger gerot.	○ De bovineinden van de staanders noordwest en zuidoost (deze bovineinden zijn al eens door lassen hersteld) vervangen. De westelijke staander geheel vervangen. ○ Echter duurzamer om de 3 stuks stijlen alle geheel te vervangen.
		 <p>Drie staanders zijn fors gerot.</p> 	
- nieuwere staanders (billinga)	G		
- makelaars	R	Gescheurd en geschilferd houtwerk.	○ Aantastingen wegsteken.

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Klokkenstoel
	De oostelijke is plaatselijk, met name aan het onderinde, licht door houtrot aangetast.		
- liggers/ koppelbalken	R Een ligger van de onderste laag is bij de verbinding met een noordelijke staander licht gerot.	○ Aantastingen wegsteken.	
- schoren/ korbelen	G		
- draadeinden lage verbindingen	G Roestvaststaal.		
- draadeinden en nagels hoge verbindingen	R Geroest.	○ Bij gelegenheid ook vervangen door rvs.	
- schilderwerk	Van de oude houten delen is de verlaag zeer schraal. Plaatselijk vuil verfwerk en kaal hout.	○ Vermoedelijk is er voor gekozen om de klokkenstoel niet meer te schilderen. Dit is veelal een goed uitgangspunt bij dergelijke houten constructies.	
Luiwerk	De ijzeren onderdelen zijn licht geroest.		
- luidklok	G		
- houten luidas	G		
- bevestiging/ lagers luidas	R Geroest.		
- bevestiging klok aan as	R Licht geroest.		
- klepel met bevestiging	G		
- luidstok met touw	G		
2. DAKEN			
<u>2.1 Kapconstructies</u>			
2.1.1 Hout			
Algemeen			
- spanten en makelaar	G		
<u>2.2 Dakbedekking</u>			
2.2.6 Overig			
Algemeen			
- gepotdekselde delen	R De vernageling van de delen is enigszins geroest. Aan de binnenzijde zijn enige leksporen zichtbaar. Enkele planken zijn door spechten behakt.		
- schilderwerk	R De verlaag is vuil en schraal.	○ Wellicht ook de kap niet meer schilderen.	
<u>2.8 Diversen</u>			
Bekroning			
- ijzeren kroon	G Hersteld en opnieuw op de klokkenstoel geplaatst omstreeks 2008.		
- windvaan	R De staart is krom. De vaan draait hoogstwaarschijnlijk wel vrij.		
- loden muts om makelaar	G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	<i>Klokkenstoel</i>
4. DIVERSEN			
<u>4.2 Bereikbaarheid en toegankelijkheid</u>			
4.2.2 <i>Exterieur (bereikbaarheid)</i>			
Dak en constructie			
- algemeen	G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Baarkokje
1. GEVELS			
1.1 Funderingen			
Algemeen			
- funderingen	G	Gezien het opgaande metselwerk.	
1.2 Gevels			
1.2.1 Baksteen			
Voor			
			
- metselwerk, gele baksteen in kruisverband	S	Het muurwerk is (ook om de hoeken met de zijgevels) gescheurd en plaatselijk los. Tevens boven de deur gescheurd.	○ Scheur/ los metselwerk inboeten na herstel van de verankering.
- voegwerk, platvol met dagstreep	R	Bij scheuren is voegwerk losgeraakt. Langs het maaiveld is open voegwerk aanwezig.	○ Het (partieel) herstellen van het voegwerk moet zorgvuldig – en geheel volgens het bestaande (originele) voegwerk – worden uitgevoerd.
Overig			
- metselwerk	R	Wel op de hoeken met de voorgevel beschadigd metselwerk door het roesten van ankers. Tevens is (ook binnen) scheurvorming zichtbaar bij de geroeste ankers van de trek balkjes.	○ Zie de teksten elders in deze rubriek.
		Geroeste ankers.	
- voegwerk	G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Baarihokje
- muurankers	S Zeer roestig, soms los.	○ De ankers demonteren, ontroesten en roestwerend behandelen. Ingemetselde delen moeten met vethoudend band worden omwikkeld. De ankers opnieuw vastzetten. Mogelijk moeten enkele ankers worden vervangen.	
- en verder.....	Klimop, grondophoping en grafzerken tegen het muurwerk. Tevens forse begroeiing (struiken en bomen) rondom het baarihokje.	○ Verwijderen van klimop, grond en grafzerken. Verder bomen en struiken terugsnoeien/verwijderen. Dit komt ten goede aan de duurzaamheid van het (nog in vrij goede staat zijnde) gebouwtje.	
<u>1.4 Vensters</u>			
1.4.2 Hout			
Achter			
- kozijn	R Het hout is verweerd. Bij de aansluitingen langs het muurwerk is houtrot ontstaan. Enige beweging op het kozijntje.	○ Het kozijn kan goed behouden worden. ○ Geen kit gebruiken als aansluiting van het kozijn op het muurwerk maar een kalkmortel.	
- plaatwerk/ vlak deel hout	Het luik en de hengen zijn verwijderd. Er is een plaat of vlak deel hout in het kozijntje gezet.	○ Vervangen volgens het originele ontwerp.	
<u>1.5 Deuren, poortjes, toegangen</u>			
Voor			
- deur en kozijn	G De naden rond het kozijn zijn met kit gedicht.	○ Niet afdichten met kit, dit kan houtrot veroorzaken doordat vocht wordt ingesloten. De naden moeten met een zachtere kalkmortel worden gedicht.	
- hang- en sluitwerk	G		
<u>1.7 Glas/schilderwerk</u>			
1.7.2 Schilderwerk			
Algemeen			
- overstek, vogelplanken	G Algemeen licht vuil schilderwerk.		
- kozijn met plaat achtergevel	G		
- deur en kozijn	G		

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Baarhokje
2. DAKEN			
<u>2.1 Kapconstructies</u>			
2.1.1 Hout			
Zadeldak			
- gording en muurplaten	R	Uiteinden (achter) zijn gerot. Tevens is een balkje afgebroken.	○ Bij gelegenheid de gerotte balkjes aanlassen.
- trek balkjes	R		
- ankers trek balkjes	S	Zie rubriek 1.2.1.	
<u>2.2 Dakbedekking</u>			
2.2.2 Pannen			
Zadeldak			
- beschot en panlatten	R	Het houtwerk is enigszins verweerd. Actieve aantastingen door houtworm. Langs het overstek aan de achterzijde tevens gerot/ vermolmd. De vernageling van de panlatten is door roest aangetast.	○ Op termijn de dakvlakken verdekken.
- Friese gegolfde dakpannen blauw gesmoord	R	Geschilferde dakpannen.	○ Bij onze inspecties worden eventueel stukgeraakte dakpannen vervangen.
- oude holle nokvorsten	R	Geroeste spijkers als bevestiging. Geen trotseerloodjes aanwezig.	
<u>2.8 Diversen</u>			
Zadeldak			
- dekveren, windveren en makelaar	G	Netjes hersteld.	
- vogelplanken	G		
3. INTERIEUR			
<u>3.0 Algemeen</u>			
Interieur			
- hoeken voorgevel	S	Ter weerszijde van de entree zijn ankers sterk geroest en veroorzaken schade aan het muurwerk. Zie ook rubriek 1.2.1. Ook de overige balkankers veroorzaken schade door roest.	○ Zie rubriek 1.2.1.
- pleisterwerk	G	Bij de vermelde geroeste ankers beschadigd/ gescheurd.	

RUBRIEK	TOELICHTING	HERSTELADVIES	Baarkokje
4. DIVERSEN			
<u>4.2 Bereikbaarheid en toegankelijkheid</u>			
4.2.1 Interieur (toegankelijkheid)			
Algemeen			
- interieur	G		
4.2.2 Exterieur (bereikbaarheid)			
Dakvlakken			
- algemeen	G		
<u>4.3 Bestrating/ terrein</u>			
Algemeen			
- terrein	R	Het terrein ligt er netjes bij. Wel forse begroeiing van struiken en bomen rondom het kerkhof. Tevens ophoping van grond en oude grafzerken tegen het baarkokje. Het pad rondom het kerkhof is kaal, mogelijk vroeger met schelpen of grint bekleed geweest.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tijdig snoeien van struiken en bomen. ○ Pad weer van verharding voorzien (als dit overigens vroeger ook zo was).
<u>4.4 Hekwerken/toegangshekken</u>			
Hek aan straat			
- spijlenhekwerk	G		
Entree terrein			
- beton brug	G	Een breuk in de dorpel.	
- balusters (2 stuks)	R	Geroest en gebladderde verf. Ook de bevestigingen aan het betondek zijn geroest.	<ul style="list-style-type: none"> ○ De roest verwijderen en roestwerend behandelen. Behandelen schilderwerk.
- draaiende delen; ijzeren spijlen hekwerk	G	Nieuw hek met onderdelen (punten) van het vroegere hek. Een hekpunt is scheef. Enige roestvorming.	